

התורה והמצוות

בס"ד גליון מה' פרשת ואתחנן ה'תשע"ט

גליון שבועי לחניכי הישיבות בני התורה המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

דרשתי קרבתי

מאמר בפנימיות הפרשה, משרשי הדברים עד לעובדא ולמעשה

~ תפילות שאינם מתקבלות ~

ו. יצו את יהושע וגו' כי הוא יעבור' – מפני מה בכל פעם שמוזכר שמושה לא ייכנס לארץ ישראל, מוזכר את יהושע שהוא כן ייכנס.

ז. עיקר השאלה הוא – מה התכלית שמספר להם כל זה. בשלמא כל מה שסיפר להם עד כה, היה נוגע אליהם, אבל כאן הוא מספר על עצמו, ואיזה נפקא מינה יש בזה עבורם.

ביאור הפשט

א. **ואתחנן:** הוא מלשון תחנונים ומתנת חנים (רש"י, רמב"ן ואור החיים), לרש"י – משום שהצדיקים אינם מבקשים בזכות עצמם אלא במתנת חנים. הרמב"ן – מבאר על פי דרך האמת. והאור החיים מבאר – שזאת צורת התפילה הראויה לכל אחד וכדלהלן.

ב. **בעת החיא:** לרש"י – כשכבש ארץ סיחון ועוג. כי קודם לכן סבר שהוא גזר דין עם שבועה, ולא יועיל תפילה. אבל כעת סבר שהותרה השבועה ואם כן אינו אלא גזר דין בלי שבועה ויועיל תפילה. להרמב"ן – בעת שנגזרה הגזירה. ולהאור החיים – בכל עת שהיה נדמה לו עת רצון, התפלל על זה. הן בשעת הגזירה, הן לאחר מכן, והן כשכבש סיחון ועוג.

ג. **לאמר:** רש"י מבאר שביקש מהשם יתברך שיאמר לו אם הוא מקבל בקשתו. וצריך להבין מפני מה דווקא כאן ביקש זאת. והאור החיים מבאר – שאמנם התפלל על עצמו, אבל התכוון על ידי זה להמשיך עוד 'לאמר' ולהתפלל על כל ישראל, שייכנסו לארץ ישראל.

ד. **אדני-אלוקים:** רש"י פירש 'רחום בדין', והרמב"ן פירש 'אדון ברחמים'. והאור החיים מפרש שרש"י אינו נחלק על הרמב"ן, ופירש רק את השם 'אלוקים' שנכתב 'הויה' ונקרא 'אלוקים' – ועל זה פירש שהוא 'רחום בדין', ולא התייחס לתיבת 'אדני'. ומבאר, ששם 'הויה' הזכיר על עצמו, ושם 'אלוקים' הזכיר על עם ישראל.

ה. **אתה החילות:** בפשטות יש בזה הדרכה איך להתפלל, דהיינו להתחיל בשבח ואחר כך לבקש צרכיו (ברכות לב.). והאור החיים הקדוש מבאר, שלימד אותם בזאת ארבע יסודות באופן התפילה: שצריך להתפלל בלשון תחנונים, להתפלל למקור הרחמים, להתפלל בעת רצון, ולפרט בקשתו כראוי. וכל זה מרומז בפסוקים אלו. ומבאר עוד שבלשון 'החילות' מרומז שלשה עניינים: לשון תפילה, לשון תחילה, ולשון הפרת נדר.

ו. **אעברה נא ואראה:** בפסוק זה מבואר גודל הרצון של משה להיכנס לארץ ישראל, ובאור החיים הקדוש מבאר שהסכים להיכנס אפילו כאחד מבני ישראל ולא כמנהיג, ושלא הוא יבנה את בית המקדש, אלא רק 'יראה'. וצריך להבין מה גודל העניין, וכמו שאמרו חז"ל ז"ל לאכול מפריה הוא צריך' [וענו על כך, שרצה לקיים המצוות התלויות בארץ]. אמנם במקום אחר מבואר שביקש מהיכנס אפילו כציפור, ואם כן לא יוכל לקיים המצוות.

פרשת ואתחנן הוא הפרשה השנית שבסדר דברים. סדר זה נקרא 'משנה תורה', כי הוא חזרה על כל התורה. הסדר הזה נאמר על ידי משה רבינו קודם הסתלקותו, והוא מורכב מתורה שבכתב ותורה שבעל פה; מצד אחד הוא חלק מ'תורה שבכתב' ומצד שני נאמר על ידי משה רבינו שזה בחינת 'תורה שבעל פה'.

בסדר זה, משה רבינו מלמד אותנו את היסודות ש'מאחורי' התורה, את ה'קודים' שהם הבסיס של התורה, ואת 'הסודות' מהחזר הפנימי שעל ידם יכולים לזכות לקיים את התורה, ולזכות אל התכלית שהתורה צריך להביא אותנו.

בפרשת דברים גילה משה את מוד התוכחה, וכפי שהתבאר במאמר הקודם. ובפרשה זו, פרשת ואתחנן הוא מגלה את מוד התפילה – איך צריך להתפלל, ומה צריך לזכות על ידי התפילה, האם התפילה פועלת תמיד, ובאיזה אופן. וכפי שיתבאר להלן במאמר זה בעז"ה.

* * *

בתחילת הפרשה, משה רבינו מספר על הרצון החזק שלו להיכנס לארץ ישראל, ועל גודל התפילות שהתפלל בשביל כך. וסוף דבר הוא שתפילתו לא התקבלה והוא לא נכנס לארץ ישראל, אלא יהושע תלמידו ועם ישראל. וצריך להבין מדוע נכתב כל זה בפרשת ואתחנן, ולא כהמשך לפרשת דברים. וגם מה רצה לספר להם בזה, האם בא להחליש דעתם ולהראות להם שהתפילות אינם מתקבלות ח"ו. אלא בוודאי בא ללמד להם יסוד נחוץ מאד, שהוא הקדמה לקבלת התורה ולכל המצוות – שמתחיל בפרשה זו ובפרשיות שאחריה, וכדלהלן.

הקשיות בפרשה

א. בפסוק הראשון: א. 'ואתחנן אל ה' – מהו הלשון הזה, ומדוע דווקא בלשון הזה. ב. 'בעת החיא' – על איזה עת הכוונה, ומדוע דווקא באותה עת. ג. 'לאמר' – לכאורה אינו שייך לכאן. כי מי צריך 'לאמר' ולמי.

ב. בפסוק השני: א. 'אדני אלהים' – מהו הלשון הזה בדווקא. ב. 'אתה החילות להראות את עבדך' – מה כוונתו לומר בזה.

ג. 'אעברה נא ואראה את הארץ הטוב' – מדוע הפין כל כך להיכנס לארץ ישראל, ומדוע נקט הלשון 'ראיה'.

ד. 'זיתעבר ה' כי למענכם ולא שמעו אלי', לכאורה די בזה, ומדוע ממשך ואומר רב לך אל תוסף דבר אלי עוד'.

ה. 'עלה ראש הפסגה' – האם זה שייך לתפילתו, ואם כן, האם תפילתו התקבלה.

כיון שהתכלית של ארץ ישראל הוא האמונה – האופן לזכות לזה הוא על ידי תפילה. התפילה היא הכלי העיקרי של האמונה, כי בפעולת התפילה – מתגלה שאנו מאמינים שיש מחדש, שמנהיג את העולם כרצונו. ואם אנו צריכים איזה דבר, אנו פונים רק אליו, כי רק הוא יכול לתת לנו את זה. ועל ידי התפילה, נבנה האמונה כראוי.

והנה בתפילה יש הרבה אופנים, ויש בה עשר לשונות, שכל אחד שייך לזמן אחר. יש זמנים של גדלות, וזמנים של רצון, וכיוצא בזה. אבל מוכרח להיות שהתפילה הוא דבר ששייך לכל אחד ובכל זמן, ולא ייתכן בשום אופן מציאות שיש זמן בו אדם אינו יכול להתפלל.

ולכן, אחד מהלשונות של תפילה הוא 'זאתהנך', שהוא מלשון חינם. והלשון הזוהי היא התפילה ששייך לכל אחד ובכל עת. כי גם מי שאינו ראוי, ואינו עומד בעת רצון, וגם אינו מצליח לכוון דעתו כראוי – עדיין יכול להתהנך, ולבקש בפשימות: ריבונו של עולם, לא מגיע לי כלום, ואני גם לא יכול להתפלל כראוי, אבל תן לי במתנת חינם'.

וזה מה שלימד אותנו משה רבינו כאן, שבכל עת צריך להתפלל ויהי מזה, כי כיון שמוכרחים את האמונה ואי אפשר בלעדיה, ואת האמונה מוכרחים לבנות על ידי תפילה – מוכרח להיות שבכל עת ומצב יכולים להתפלל. וזאת על ידי 'זאתהנך', שעל ידי זה יכול להתפלל 'בעת ההיא' דהיינו באותו הרגע והמצב והמקום שעומד בו. כי בכל מצב יכול 'לאמר', לפחות לומר את התיבות, גם בלי כוונה ובלי עומק.

ג. תפילה שאינה מתקבלת

וכאן מגיע היסוד השלישי והעיקרי. משה רבינו מספר על גודל מעלת ארץ ישראל, וכמה הוא משתוקק אליה. וגם מספר איך צריך להתפלל, הן לכתחילה – על ידי סדר התפילה הנלמד מפסוקים אלו, והן בדיעבד – בדרך תחנונים, ששייך בכל עת ובכל זמן. ולמרות כל זה, הוא מספר שתפילתו לא התקבלה והוא לא נכנס לארץ ישראל.

וכאן הוא עיקר הנסיון באמונה. כי לכאורה מקובל בידנו שאין תפילה השוה ריקם, וכל תפילה מתקבלת. ובפרט כשאדם מתפלל על דבר רוחני, וכל שכן כשהוא מתפלל על האמונה בעצמה – שאז בוודאי מן הראוי שתפילתו תתקבל ויזכה לאמונה. ואם בכל זאת, התפילה אינה מתקבלת, אם כן מניין יקה כח של אמונה.

אך דווקא כאן מתגלה עומק עומק יסוד האמונה. משה רבינו מספר שעשה כל מה שצריך כדי שתפילתו תתקבל, והתשובה על זה הוא 'רב לך'. שפירושו, כפי שנאמר לו על קושיא אחרת: 'שתוק, כך עלה במחשבה'. כלומר, הקושיא שלך נכונה ואי אפשר לענות עליה, רק על ידי שתיקה. כי אין לזה הסבר ב'דיבור' אלא רק ב'מחשבה' שבו יכולים לתפוס 'מרחוק' שיש דברים עליונים שאינם מובנים.

אכן, אדם מתפלל ורוצה שתפילתו תתקבל. אבל מהלך כזה, הוא מהלך ברור ומוגדר מראש: אני מבקש דבר פלוני ומקבל אותו. יש אבל מהלך יותר עמוק ופנימי, שרוצים להביא אותו על ידי התפילה – לא רק להכיר שיכול לבקש ולקבל, אלא להביא להיבור עוד יותר פנימי, ובשביל זה לפעמים התפילה דווקא אינה נענית, ויש בזה ציווי לאדם: שתוק. כלומר, עצור כאן, אל תתבלבל ואל תברה, תעמוד כאן, ותדע שיש כאן דברים עצומים שאתה לא מבין.

ז. ויתעבר ה': רש"י מבאר 'למענכם' בגללכם. וצריך להבין מדוע נקט הלשון 'למענכם' שנשמע להיפך. 'רב לך' פירש רש"י בשני אופנים, הראשון – לשון 'די', שביקש ממנו שלא ירבה להתפלל עוד. והשני מלשון 'רבנות וגדולה', שאמר לו 'הרבה מזה שמור לך'. והם לכאורה שתי פירושים הפוכים. ובאור החיים הקדוש ביאר כל הפסוק בדרך כפילות – שיש בזה תשובה על שתי הדברים שביקש; על עצמו ועל עם ישראל.

ה. עלה ראש הפסנה: רש"י מבאר שהלק מתפילתו התקבלה, ואמנם לא נכנס לארץ ישראל אבל קיבל רשות לראות אותה. ובאור החיים הוסיף שיש כאן גם, שיוכל לראות כל מה שביקש לראות – אפילו ירושלים והר המוריה, שאי אפשר לראות אותם בדרך הטבע משם.

מ. וצו את יהושע: בפשטות יש כאן הבטחה, שאמנם משה לא ייכנס אבל יהושע בוודאי ייכנס, כדי שלא יהשו ישראל שיארע לו כפי שארע למשה. ועוד לאלוה מילין.

י. המטרה: בפשטות הוא דברי תוכחה, שבגללם לא התקבלה תפילתו ואינו נכנס לארץ ישראל, כמבואר בדברי רש"י והרמב"ן. והרמב"ן מבאר עוד, שבא לבאר מה שאמר להם בסוף הפרשה הקודם 'זאת יהושע ציווית', ועל זה ממשיך ואומר מדוע צריך לצוות את יהושע, כי הוא בעצמו אינו יכול להיכנס. ולפי שני הפירושים צריך להבין מדוע נכתב כאן ולא כפרשת דברים.

ביאור הפנימיות

במעשה זה רצה משה רבינו לבאר להם כמה יסודות. הראשון – הוא מעלת ארץ ישראל, וכמה הוא משתוקק אליה. השני – צורת התפילה, איך עושים אותה כראוי. והשלישי, והוא העיקר – מה קורה כשהתפילה אינה מתקבלת, וכפי שיתבאר (על פי המבואר בליקוטי מוהר"ן סימן ז, צט, קנה, ועוד).

א. גילוי האמונה

האמונה הוא דבר מאד חלש ושברירי. כי היא נדרשת במקומות ובזמנים שבהם לא רואים, לא מבינים ולא מרגישים. כשאדם רואה את האמת בעיניו – אין זה אמונה אלא דעת. וכן שהוא מבין או מרגיש את מציאות ה' ואת נוכחותו בעולם. האמונה, היא במקום שאין אחד מכל אלו.

וזה התכלית של בריאת העולם. נקודת התמצית של התכלית היא האמונה, וכל שאר הדברים שיש בעולם – שכל, הבנות, ידיעות, והרגשות, הכל הוא רק כדי להביא לאמונה. ובאמת אי אפשר להגיע לזה אלא על ידי הצדיקים, שהם מהברים שמים וארץ, ומאירים כאן בארץ את מה שהם משיגים בשמים.

זהו אם כן, התפקיד של משה רבינו – הוא הוציא אותנו ממצרים, נתן לנו את התורה, פעל עבורנו מן באר וענן, והכל בשביל תכלית אחת: להאיר בנו את אור האמונה. והתכלית הזו מתמלא אך ורק בארץ ישראל, כי שם הוא המקום שבו מתחברים ה'ארץ' עם 'ישראל', תכלית הגשמיות וההסתרה, עם נקודת האמת והאמונה.

כי ארץ ישראל הוא מקום גשמי לכאורה, שצריך לחרוש ולזרוע בו, ולעשות כל הלי"ט מלאכות – ולא כמו במדבר שהכל היה מן המוכן. ומצד שני, אין שום אפשרות להתקיים בו בדרך הטבע, כי הגשמים אינם יכולים לרדת בארץ ישראל בשום אופן, ובלי גשמים אין חיים.

ולכן, אי אפשר להתקיים בארץ ישראל אלא על ידי אמונה, ועל ידי אמונה מתגלה שעיקר ההשגחה הוא בארץ ישראל, כמו שכתוב 'תמיד עיני ה' אלוקך בה', ועיקר השפע מגיע דווקא לארץ ישראל, וכל העולם אינו שותה אלא מהתמצית של ארץ ישראל. ולכן, רצה משה כל כך להיכנס לארץ ישראל – ששם הוא התכלית שאליו הוא מכוון בכל חייו ותפקידו.

התורה הנלמדת: ליקוטי מוהר"ן, חלק א' תורה ה'

הערת מערכת: במדור זה 'נלך' עם כל תורה תקופה קצרה עד שנצטרף לחבורת 'תמימי דרך' העולמית האוהוים כעת בתורה מ' וקי"ב

על הפרשה ||| פנינים על פרשת השבוע לאור תורה זו

זה נותן לנו את הכח לחזיק מעמד בגלות

ביאור ההדגשה שמעמד הר סיני היה מתוך חושך ענן וערפל

ומה נפלא על פי זה מה שדייקא בתוך הפרשה של מעמד הר סיני נשמודגש כמה פעמים שהיה מתוך חושך ענן וערפל וכנ"ל, מוזכר מה שילכו לגלות ושם יבקשם משהם את יקוק אלתיך ומצאת פי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך, בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד יקוק אלתיך ושמעתי בקלו, פי אל רהום יקוק אלתיך לא ירפך ולא ישחיתך ופרק ד פסוקים כט-לא, כי עניין זה נמשך מהגילוי שהיה בעמד הר סיני שנתגלה הדרך למצוא את ה' בתוך החושך ענן וערפל, ומה עצמו קיבלנו כח למצוא את ה' "בצר לך", בכל מה שעובר עלינו בגלות המר הזה, כי אנו יודעים שהכל זה רק הסתרה של בחי' גזר דין, אבל באמת השי"ת רוצה בנו כל הזמן, וע"כ העניין הזה נמצא בתוך הפרשה של מעמד הר סיני ודו"ק.

התורה מדגישה כמה פעמים שמעמד הר סיני היה מתוך "חושך ענן וערפל" ודברי נצמינו לזכור מעמד הר סיני, וא"כ בוודאי יש הדגשה בכל פרט ופרט שהיה במעמד הר סיני, ולכאוי צריך להבין מהי ההדגשה בזה שכך היה הצורה של מעמד הר סיני.

ועל פי דברי רבינו יבואר היטב, שדייקא במעמד הר סיני שאז נתגלה האמת הברורה הזאת שהעולם נברא בשביל כל אחד מישראל [ועד אז היה העולם רופף, כי בריאת העולם היא בשביל שיקבלו ישראל את התורה, וזה על כל אחד ואחד מישראל, בבחי' בשבילי נברא העולם], ואז נתגלה עניין זה שיש זמנים שיש הסתרה ובחי' של גזר דין, שכל זה הוא בחי' חושך ענן וערפל, ואעפ"כ האמת האמיתית היא שבשביילנו נברא העולם, אלא שצריך להמתיק את הדין ע"י בחי' רעמים וזה מה שהיה רעמים במעמד הר סיני, וע"כ היה מעמד הר סיני באופן כזה, כי זהו לימוד לדורות בסדר של קיום התורה כראוי.

הערת מערכת: בשבוע שעבר הכאנו במדור זה בטעות את פרשת מסעי, המענייין לקבל את העלון המתוקן עם המדור לפרשת דברים - יפנה למערכת.

עבודת היום ||| פנינים על סדר היום לאור תורה זו

עיקר גמר הברור הוא עיי הברכה שאז יוצא מחמין למצה

קדושת האכילה לעשות מהחמין מצה

ועקר גמר הברור הוא בשעת הברכה. שעל ידי הברכה מוציאים אותו מקללה לברכה, דהיינו ממה שנתקללה האדמה על ידי הטא אדם הראשון. מכריין אותו ומעלין אותו מקללה לברכה, על ידי הברכה שמוכריין עליו.

ואחר כך עוסקים בעבודת האכילה, ועיקר בחי' קדושת האכילה הוא עניין זה המכואר במאמר שצריך לעשות מהח' של החמין ה' שעיי"ז נעשה בחי' מצה, וכמבואר בדברי מוהרנ"ת באריכות, וז"ל [בהל' בציעת הפת ה"ג אות ב] 'כי ישראל עם קדוש כל אכילתם צריך להיות בקדושה בבחינת אכילת מצה, פי בחינת חמין הוא סגרא דמותא ואסור לאכילת ישראל, היינו שכל אכילתם צריך להיות מאכל שנתברר ונדבק מחטא אדם הראשון ומזהמת הנפש. שאז על ידי זה המאכל נשלם הדעת ביותר. וזה בחינת מצה, בחינת מחין, דהיינו מהשבות קדושות וזכות כנ"ל.

חטא אדם הראשון היה באכילה ומאז צריכים המאכלים ברור ותיקון

ואז בשעת הברכה נברר לאכילת ישראל אזי הוא בבחינת מצה שהוא בחינת עין החיים, בחינת קדושת הדעת הפך בחינת חמין שהוא פגם הדעת, בחינת עין הדעת טוב ורע, פי אכילת ישראל צריכה להיות תמיד בבחינת אכילת מצה, כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה, לא נתנה התורה אלא לאוכלי הפן. וכן הוא בחינת מצה, כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה, ענה שהוציאו ישראל ממצרים, דהיינו מצות טעמו פהם טעם מן, פי בשזוכין לאכל בקדושה ובטהרה וזוכין לברר המאכל על ידי הברכה אזי המאכל הוא בבחינת מצה שהוא קדושת הפח. פי הדעת הוא כפי האכילה כמובן בחוש וכמובן בדברי רבנו זכרונם לברכה במקום אחר ועל פן צריכין לאכל בקדושה ובטהרה כדי לזכות לחמין זכים ומחשבות טהורות על ידי אכילה זו. ואזי האכילה הזאת הוא בבחינת מצה שהוא בחינת קדושת הפחשבה.

הדגשת ה' דהמוציא

נמצא, שעל ידי ברכת המוציא, על ידי זה מכריין חלקם ואזי האכילה הוא בבחינת מצה. ועקר בחינת מצה הוא על ידי שמושפרין קנה החית ועושין מפנה ה"א כנ"ל וזה בחינת ה' דהמוציא שצריכין להטעים ה' דהמוציא כמו שאמרנו חמין זכרונם לברכה. זה בחינת החי"א הנ"ל בחינת מצה שעקרה היא בחינת ה' כנ"ל על ידי שמושפרין קנה החית ועושין מפנה ה"א כנ"ל.

בציעת הפת

וזה בחינת בציעת הפת שצריכין לבצע הפת אחר הברכה לרמוז שאז על ידי הברכה מוציאים הפת מחמין למצה שמושפרין קנה החית ועושין מפנה ה"א ועל זה מרמז הבציעות, פי זה עקר הברור מה שבוצעין ומשפרין את הפת בשעת ברכה דיקא שפרמו שמוציאים אז את הפת מחמין למצה שהוא בחינת שבירת קנה החית לה"א כנ"ל. פי זה עקר תפון וברור האכילה להוציא הפת מחמין למצה כנ"ל. וזה בחינת בציעת הפת כנ"ל, פי מצה היא בחינת פרוסה.

פי חטא אדם הראשון היה באכילה שאכל מעין הדעת טוב ורע שזה בחינת חמין סגרא דמותא, בחינת פי ביום אכלה מפנו וכי, דהיינו בחינת מאכל שעל ידו נתערבב הפח ומתחמין במחשבות זרות שזה בחינת עין הדעת טוב ורע, דהיינו שעל ידי אכילה זו נפגם הדעת ונתערב טוב ורע, דהיינו שנגכנסין מחשבות רעות בהפח שזהו בחינת חמין כנ"ל. הפך עין החיים שהוא בחינת מצה, בחינת קדושת הפחשבה שהוא בחינת חיים כנ"ל. בפאמר הנ"ל. ועל ידי חטא אדם הראשון נתקללה האדמה בחינת בעצבון תאכלנה וכן בציעת אפוד תאכל לחם. ועל ידי זה נפגמו ונתערבו כל המאכלים עד שכלם צריכין ברור ובקרט חלקם שהוא עקר החית האדם שם צריכין ברורים הרבה.

הברור הוא עיי המלאכות והגיעות שבפת ובעיקר עיי המצוות שיש אז

וזה בחינת פמה וכמה מלאכות וגיעות שצריכין לטרה פלחם קדם שנגמר ונתברר לאכילת אדם, דהיינו חרישה וזריעה וכי. ויש פמה וכמה מצוות בפת, פי על ידי המצוות התלויות בפת, דהיינו מצוות התלויות בתרישה כגון לא תחרש בשור ובחמור וכי. וכן בזריעה וכי. פי עשר מצוות בפת. ועל ידי מצוות אלו התלויות בפת על ידי זה נתברר חלקם מזהמת הנפש מחטא אדם הראשון מבחינת בעצבון תאכלנה. ואזי ראוייה הפת לאכילת אדם.

ושם [באות ד] וזה גם בן בחינת תקון האכילה, דהינו לברר ולהגלות הלחם מהמין למצה פנ"ל. כדי לזכות לתפלה בכח פמבאר בפאמר הנ"ל, כי עקר כח האדם והיותו הוא על ידי האכילה בנראה פחוש, כי האכילה נמשך מבחינת גבורות בחינת גבורות גשמים שזה בחינת רעמים פנ"ל בפאמר הנ"ל, כי גשמים הם על ידי רעמים ומשם נמשך הפרנסה והאכילה. וכן עקר תקון הדעת הוא כפי האכילה פנ"ל. ועל בן בשאכל בקדשה אוי הקול היוצא בכח בתפלתו שנמשך על ידי בן האכילה פנ"ל ופוגע במוח אוי נעשה ממונו רעמים. ואוי הלב שומע פנ"ל בפאמר הנ"ל. נמצא, שהכל תלוי באכילה דקדשה שמשם נמשך הכח ומשם עקר שלמות הדעת פנ"ל. גם היראה שמונו תוצאות הקול הוא גם בן על ידי אכילה בקדשה, כי עקר היראה באה לאדם בשעת אכילה פמוכא במקום אחר דבכרי רבנו זכרנו לברכה.

האכילה צריכה להיות בשמחה

ושם [באות ז] 'כי צריכין לאכל בשמחה, כמו שכתוב, לך אכל בשמחה להקדש וכו'. וכמו שכתוב, אין טוב לאדם כי אם לאכל ולשתות ולשמוח וכו'. הינו בשאכלין בקדשה פנ"ל שאז האכילה בבחינת מצה פנ"ל. ואוי זוכין לבחינת רעמים ואוי נפשו עקמימיות שבלבו פמבאר בפאמר הנ"ל. וזה בחינת ויאכל

וישת וייטב לבו הפך עקמימיות שבלב. ואז זוכין לשמחה בחינת ולישרי לב שמחה הפך בחינת בעצבון תאכלנה. כי אכילה דקדשה בבחינת מצה פנ"ל. הוא בחינת תקון הטא אדם הראשון פנ"ל. ואזי נתפטר ונמתק בחינת בעצבון תאכלנה כי על ידי בחינת מצה שהוא אכילה דקדשה זוכין לשמחה בחינת לאכל ולשתות ולשמוח ולראות טוב וכו' פנ"ל.

עיקר עבודת האכילה הוא לצאת מהרחוק והסתרה ולמצוא את הח' שיש כאן

ומבואר בדברי מוהרנ"ת איך בזמן האכילה מאיר ביותר כל העניינים המבוארים במאמר, והעיקר בחי' המתקת הח' של החמץ לעשות ממנה מצה, והמובחן מדבריו כי באמת האכילה היא הזמן שאדם בדרכי מרגיש רחוק מהשי"ת, שכ"ז הוא בחי' התגברות ההסתרה והימון המה וכיוצ"ב, אבל האמת היא שדייקא באכילה השי"ת נמצא, כי לא על הלחם לבדו יהיה האדם כי אם על כל מוצא פי ה' יהיה האדם, ועיקר האכילה היא רק בכח החיות אלקות שבוה, אלא שזה צריך לבוא מהאדם שימתיק את הגור דין, וימצא את הח' שבתוך החמץ הזה, היינו שיראה איך באמת השי"ת נמצא בכל זה, וזה עיקר עבודת האכילה ויעו"ש עוד בהלכה הנ"ל ובהל' חלה ה"ג עוד אריכות בכל ענין זה.

זכורות שיעורים ובתי-כנסת למקורבים!

עיר	נושא השיעור	מגיד השיעור	יום ושעה	לפרטים
בני ברק	נושא השיעור 'תמימי דרך' תורה הליכה עם תורה חניכי הישיבות ב"ב	לומדים בחבורה תורת חניכי הישיבות ב"ב	מלווה מלכה	0548487317
בני ברק קרית הרצוג	ליקוטי הלכות	לומדים בחבורה	מוצאי שבת בבית פרטי בשעה: 10:00	0548496139
בני ברק קרית הרצוג	שיעור התחזקות	נושא פרשה	בכל ליל שבת מברכים לבתורים	0548496139
בני ברק	התחזקות	רבנים שונים	יום שני בערב לבתורים	0548517128
בית שמש	חבורה ללימוד לקוטי מוהר"ן	לומדים בחבורה	יום שישי בשעה: 11:00 בבוקר	0548528387
קרית ספר	בית מדרש 'נצח ישראל'	תפילות \ שיעורים \ מלווה מלכה ועוד	רח' מסילת יוסף 34 (מאחורי בר כל')	

לדיווח על שיעורים ועוד נא להשאיר הודעה בקו חניכי הישיבות – ברסלב, בשלוחה: 72

עזרו לנו להגדיל את התפלה!
ע"י תרומה במכשיר 'קהילות' הפשוט: 'עלמא דאורייתא' תרמו וכתבו: עבוד 'המקורבים' תזכו למצוות!

השיעורים הקבועים לשבת פרשת ואתחנן ולשבוע פרשת עקב

יום	חודש אב	הדף היומי מסכת תמורה וברייתות	מסנה ברוה עמוד היומי ידרשו	ליקוטי מוהר"ן ח"א	ליקוטי הלכות חלק ז	העמוד היומי תיקוני הזוהר
ז	טז	כט	חורה	עה:	קיה	נה.
א	יז	ל	תט, ח-י	עו.	קית	נה:
ב	יח	לא	תט, יא	עו:	קב	נו.
ג	יט	לב	תט, יב-יג	עו.	קכא	נו:
ד	כ	לג	תי, ב-ג	עו:	קכב	נו.
ה	כא	לד	תיא, תיב	עה.	קכג	זו:
ו	כב	ב	חורה	עה:	קכדכד	נה.

התורה הנלמדת בחבורת 'תמימי דרך' העולמית: ליקוטי מוהר"ן, חלק ראשון, תורה ט וק"ב.

דרשתי קרבתי \\\ המשך מעמוד ב

ד. פעולה גדולה יותר

והנה, תוך כדי שמושה רבינו מצווה רב לך, אל תוסף, הוא מקבל הוראה 'עלה ראש הפסגה וראה בעיניך', כלומר, אמנם תפילתך לא התקבלה, אבל היא כן התקבלה. כי אמנם אינך נכנס לארץ ישראל, אבל אתה עומד לזכות ל'תוכן' של ארץ ישראל – על ידי הראיה שתראה את ארץ ישראל, ויותר מזה, שבכך תפעל שכל עם ישראל יוכלו לקבל קדושת ארץ ישראל.

ולכן תיכף ומיד ממשיך ואומר 'צו את יהושע', כלומר, מאחר שהתפללת על זה – פעלת שיהושע יוכל להכניס את עם ישראל לשם. כי באמת יהושע לא היה לו את הכח הזה, ובוודאי לא עם ישראל, אלא הכל היה מכווח של משה, ומכח התפילות האלו שלו. כלומר, מה שנראה לעין כאילו לא התקבל, הוא באמת מה שעמד מאחורי כל מה שכן קרה.

וכל זה רמוז באותם תיבות עצמם רב לך, שפירושו הפשוט הוא 'די, אין על מה לדבר. אבל בפנימיות הכוונה רב לך' – פעלת הרבה יותר ממה שרצית. רצית לפעול כניסה לארץ ישראל והארת האמונה בדרגה פשוטה, ופעלת הרבה יותר מכך. ואם כן 'אל תוסף' – אין עוד צורך להוסיף תפילות, כי כבר פעלת די והותר.

ולכן, דווקא על התפילה הזאת ביקש משה רבינו 'לאמר' – שיוספר לו אם קיבל תפילתו. כי בכל תפילה הוא יודע בכיורו שהיא תתקבל. אבל כאן יש תפילה שלכאורה אינה מתקבלת, והוא מבקש שהשם יתברך יראה לו שהיא כן התקבלה למרות שנדמה לא כך.

וממשיך לומר 'אדני-אלוקים', כלומר, בתפלה הזאת עומד להתגלות שגם במצב של דין לכאורה, שהתפילה אינה מקובלת – אין כן האמת, אלא טמון בזה ישועה עוד יותר גדולה. והאופן להתחזק במצב זה הוא לזכור 'אתה החילות להראות את עבדך' – הרי ראית כל כך הרבה פעמים שהשם יתברך כן ענה לך, ואם כן, אל תטעה לחשוב שהפעם הוא לא ענה, אלא שהוא ענה בצורה אחרת.

* * *

והתכלית של כל זה, הוא הקדמה לקבלת התורה. לאמר, התכלית של קבלת התורה הוא להגיע לאמונה, ובשביל זה צריך להרכות בתפילה, אבל יחד עם זה לדעת איך להתפלל, ואיך להתייחס למצב שבו נדמה כאילו לא התקבל. ולכן נאמר בתחילת פרשת ואתחנן, תיכף ומיד לפרשת קבלת התורה.

כי מאחורי כל הסיבות, ומאחורי כל האירועים – יש משהו הרבה הרבה יותר עמוק. משהו שאי אפשר להסביר, אי אפשר להראות, ואי אפשר להצביע עליו, אבל אין דבר יותר קיים ויותר אמתי ממנו.

ביום כיפור, ובחמשה עשר באב – השם יתברך קורא לנו, מסתכל לנו חזק בעיניים, ואומר: אתה יודע את האמת... כל ה'מסביב' הכל נכון, ו'בכל זאת' – אתה יודע את האמת. ומסיים בקריצת עין חזקה ומשמעותית, שנותנת לנו כח לשנה נוספת של 'כאילו' ריחוק, ו'כאילו' הסתרה.

יום טוב – ושמנו חמשה עשר באב!

שתי הפתעות יש בחודש אב!

'מועד' ושמנו תשעה באב, ויום טוב' ושמנו חמשה עשר באב.

***

"לא היו ימים טובים לישראל, כחמשה עשר באב, וכיום הכיפורים."

אמר מי שאמר: ניהא חמשה עשר באב, מוכן. שהרי זה בין הזמנים. אבל מה פתאום יום הכיפורים?... אבל כמוכן שהשאלה היא הפוכה; יום הכיפורים – הוא באמת יום גדול, הכי גדול והכי מרגש שיש לנו בשנה. אבל איך הצליח חמשה עשר באב להיכנס לאותה רשימת בכורה?

'לא היו ימים טובים לישראל' – יש לנו ראש השנה, פסח, שבועות, סוכות, חנוכה ופורים. וכל אלו אינם מגיעים לאותה דרגת 'יום טוב' של חמשה עשר באב. האמנם? ומה המשותף בינו לבין יום הכיפורים?

מיהו בכלל חמשה עשר באב. מי המציא את התאריך הזה, מה ארע בו, ובאיזה צורה אנהנו אמורים להגוג אותו? האם יש באיזה מקום הלכות 'יום טוב' חמשה עשר באב? ואיך זה בעצם, שגם לאחר שהוכרו עליו כיום טוב, באותה רמה של יום הכיפורים – הוא נשאר כזה אנונימי, נשכח ובלתי מוזהה?

***

כל ההגים – הם מצב של לכתחילה. יום הכיפורים וחמשה עשר באב – הם יום טוב של 'בכל זאת'... הגמרא מפרטת כמה וכמה דברים שארעו ביום הזה. והמכנה המשותף ביניהם הוא ה'בכל זאת'. כל דור המדובר היו צריכים למות, ו'בכל זאת' בחמשה עשר באב, זה פסק. סתם כך, ללא סיבה. השבטים נאסרו להתערב זה בזה, ו'בכל זאת' בחמשה עשר באב, זה פסק. סתם כך, ללא סיבה. וכן הלאה.

ראש השנה – הוא המצב הלכתחילה בו יהודי אמור להיות. פסח שבועות וסוכות – הם המצב בו עם ישראל אמור להיות 'לכתחילה'. חנוכה ופורים – אמנם התגלו בדיעבד בעקבות גזירות, אבל הם גילו אור גבוה, שהוא אור של 'לכתחילה'!

יום כיפור לעומת זאת – הוא מצב של 'אף על פי כן'. כלומר, גם אם אתה לא במצב של ראש השנה, ולא במצב שבו יהודי אמור להיות לכתחילה. נפלת, נכשלת, התרחקת, ו'בכל זאת' – הקב"ה מחבק אותך, מוהלל וסולח, ומקרב אותך.

חמשה עשר באב – אף הוא כך. הוא מופיע מיד לאחר ימי בין המצרים ותשעה באב, ואומר: נכון, היה חורבן, ויש גלות. ושום דבר לכאורה לא השתנה. ו'בכל זאת' אפשר לשמוח, אפשר לחגוג. למה? סתם כך, בלי סיבה.

***

ה'בלי סיבה' הזה – הוא בעצם הסיבה הכי עמוקה שיש.

בין הזמנים

מי המציא את בין הזמנים?

ולשם מה הוא נועד? האם זה הובח? וכמה צריך כדי לצאת ידי חובה?

***

מצטער לאכזב. אין לי תשובה לשאלות הללו.

לא ברור מתי והיכן זה נוצר, אבל כפי הנראה מדובר במשהו קדום. כי אם המרש"א (במסכת שבת), והש"ח כותבים על זה – כנראה שזה כבר היה בזמנם, ואפילו קודם לכן. אז מדובר במשהו עם זקן לבן.

האם זה טוב? המהרש"א כותב על זה בכאב, והש"ח כותב 'שם בין הזמנים יהא נעקר ונשרש מן העולם, לא ייוכר ולא ייפקד'. ובכל אופן, המציאות הזאת קיימת. כך, שהנושא אם זה טוב או לא, הוא מיותר, כי זה לא תלוי בנו.

גם אם נחליט להתעלם מזה, ולהמשיך סדרים כרגיל, ואשרי מי שעושה כן – זה לא משנה את המציאות שיש 'בין הזמנים'. אין לך ישיבה, ואין כולל, והרחובות מלאים בכל אלו שכן נהגים 'בין הזמנים'. אז זה קיים במציאות – ברהוב, בבית כנסת, ובאוויר.

***

אז אחרי שזה מציאות, לא נותר לנו אלא להכין מה המציאות הזאת אומרת, ומה המשמעות הפנימית שיש לה, אם יש, וכנראה שיש. ואם יש – אז גם מי שלא נוהג בין הזמנים, ואשרי חלקו, יכול להתחבר למשמעות הפנימית של המושג.

האמת ש'בין הזמנים' – הוא מושג שקיים בחייו של כל אחד, נרצה או לא. ולא דווקא בתאריך מסוים, אלא כל השנה וגם כל יום.

החיים שלנו, מורכבים מ'זמנים' וממה שביניהם. ה'זמנים' הם התכניות הרשמיות – זמן תפילה, זמן לימוד, זמן לקיום מצוות. אבל בין 'הזמנים' הללו – יש הרבה זמן 'ביניים'. אם זה ההפסקות שבין הדברים, בין התפילה ללימוד, ובין לימוד אחד ללימוד השני, ובין הלימוד לקיום המצוות, וכולי.

ואם זה ההפסקות ש'בתוך' הדברים, שלא תמיד תלויים בנו, ובדרך כלל 'לא' תלויים בנו. אף אחד לא בוחר מתי הוא יצטרך לנקות את הגוף, או מתי הוא

לא ירגיש טוב, הוא או מישהו מבני משפחתו. ועוד דברים שמכריחים להפסיק באמצע הסדרים ו/או התכניות.

***

כל ההפסקות הללו, ודווקא משום שהם אינם תלויים בנו – מכריחים אותנו למסנא שיש להם מטרה, אחרת הם לא היו מופיעים בחיינו, ועוד בתדירות שכזאת. אם לא היה עניין שיהיו 'הפסקות' – אז היינו יכולים ללמוד כל החיים בלי להפסיק. על כל פנים למי שחפץ בכך. וזה הרי לא כך.

מה היא אם כן המטרה של ההפסקות הללו, ושל 'בין הזמנים' שממלא את החיים שלנו. את התשובה לכך נשתדל להגיש במאמרים הבאים, כעשר במספר, שכל אחד מהם יעסוק בזווית נוספת וייחודית שיש ל'בין הזמנים' – הרשמי והבלתי רשמי.

ומתוך הדברים נלמד בעז"ה כיצד דווקא במצבים הללו – טמונים יסודות גדולים וחשובים מאד בעבודת ה', שלא היינו מגיעים אליהם, לולא מצבי ה'ביניים' הללו.

מסר נפלא על תשעה באב

שבהחלט רלוונטי גם ואולי בעיקר לימים שאחריו

א גוט מועד

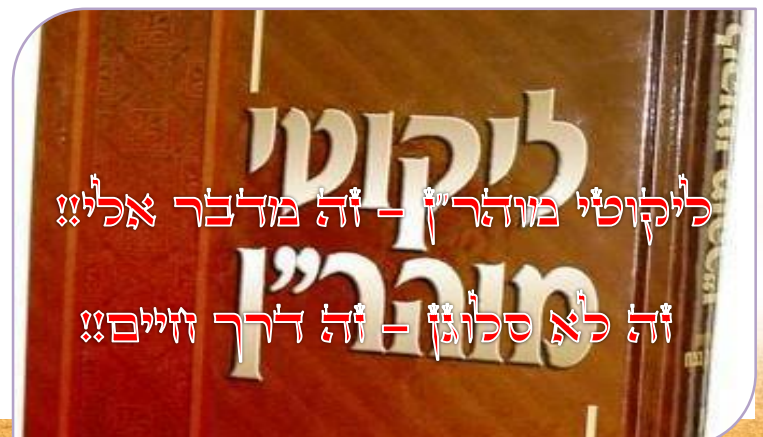
כמה מועדים יש לנו בשנה?

ראש השנה, יום כיפור, סוכות, חנוכה, פורים, פסח, ושבועות. וגם – תשעה באב...

***

תשעה באב נקרא בלשון הפסוק 'קרא עלי מועד', ויש לזה השלכות הלכתיות: לא אומרים תחנון, לא למנצה, לא אבינו מלכנו. ואפילו כמנחה שלפניו לא אומרים תחנון.

האם אפשר להבין את זה? מועד הוא זמן של חג, של הגיגה ושמחה, של סעודות בכשר ויין, ריקודים ומחולות ואמירת הלל. אז איך הוא 'הצליח' – התשעה באב הזה – להיכנס לרשימה המכובדת הזאת, ולהפוך ל'מועד' מן המניין?

מצדנו היינו אומרים שהכוונה היא בלשון 'סגי נהור', וכפשוטו הפסוק – שהיום הזה נקבע כ'זמן' [מועד] לפורענות [לשבור בהורין] רח"ל. אבל היחס שההלכה נותנת לו כמועד ממש, נותן לנו להבין שמדובר במשהו רציני. הייתכן?

***

אז אם נדייק את המילה 'מועד' – הכוונה: התוועדות.

בחגים וימים טובים – הוא זמן שבו מתוועדים ביחד. בימי החול והשגרה – כל אחד עסוק בשלו, ואין זמן להתוועד יחד, הוץ מבשבת, שבאים לבית ברירה לבית כנסת ונרדמים ב'לכה דודי'... הזמן שבו מתוועדים יחד, בחשק ובשמחה – הוא ב'מועדים'.

אבל לא רק. ההתוועדות בימים טובים – אינה רק בין אנשים שמתוועדים למקום אחד, אלא גם ובעיקר – התוועדות שלנו עם דודנו. בימים שבשגרה אנחנו מתקשים לזכור אותו, ואין לנו זמן להתוועד עמו. אבל בימים טובים – אנחנו עוצרים את הכל, ומתוועדים עם השם יתברך, מזכירים את הנסים, ויושבים עמו יחד לסעודה.

וזה בדיוק מה שקורה בתשעה באב. גם בתשעה באב אנחנו עוצרים את החיים, ומתוועדים יחד בבית הכנסת. ולא רק אנשים ביחד, אלא בעיקר מתוועדים עם השם יתברך. כי אין שום פירוש אחר למה שאנחנו עושים – הוץ מלהתוועד עמו. ויושבים אתו, בוכים אתו, מתווכחים אתו, מקוננים לפניו, מתחננים אליו – הכל אתו ביחד. אם כן, זה ממש 'מועד'!

ולכן, הוא חל באותו יום של ליל הסדר, ומובא מצדיקים (ר' פנחס מקוריין) שהעת רצון הגדולה ביותר הוא בתשעה באב כשיושבים על הארץ.

***

ואם כבר – כנראה שזה המועד הגדול ביותר.

כי בשאר החגים, אמנם המהלך הרשמי הוא להתוועד עם השם יתברך, אבל מי שירצה בדווקא – יוכל להתעלם מכך, ולהיתפס לדברים היצוניים; בגדים יפים, ניגונים מרגשים, וסעודות מהנות, ולא דווקא למה שהם מבטאות.

בתשעה באב לעומת זאת – אין כמה להיתפס. לא בגדי חג, לא ניגונים של יום טוב, וכמובן לא סעודות. נשאר רק דבר אחד, האמתי ביותר – השם יתברך. אתה יושב מולו ורק מולו, ואין לך ברירה אלא להתניחם אליו ולהתוועד עמו. התבודדות חובה...

אז אמנם 'צורת' (במלעיל) המועד – שונה משאר המועדים. כמו שיום כיפור שונה בצורתו משאר המועדים, שמתענים בו, ומתוודים בו. אז גם בתשעה באב – מתענים ומקוננים ובוכים, אבל זה רק ה'צורה' ששונה משאר המועדים. ב'מהות' הוא אותו דבר, ואף יותר.

דע מה שתשיב' – תשובות ל'מקורב' המרי!

❖ לימוד תורה במשנת ברסלב – פרק ה ❖

אז מהי הדרך שמוהר"ן מציע בעניין? כיצד מביאים לכך שהלימוד ישתלב עם שאר המערכות של עבודת ה'?

בודאי אינו בכלל איש כשר⁶, קשה לו להיקלט אצל מי שגדל בהיכלי הישיבות, אולם מוהר"ן מביע כאן תפיסה שהיתה מקובלת בעם ישראל בדורות עברו, וגם ראינו אותה בפועל אצל אבותינו בדורות קודמים, שהיו רבים שלא יכלו ללמוד הרבה כראוי, הן מקוצר הדעת והן ממרדנות הזמן, ואף על פי כן היו יהודים כשרים וצדיקים, כי בלבם בערה שאיפה לעשות רצון ה', והם עשו זאת כמיטב יכולתם בכל התחומים, ועסקו גם בלימוד פשוט ואמירת תהילים, ואכן זכו להיות יהודים כשרים וצדיקים, אם כי לא בעלי השגה. ולא שמוהר"ן מתווה את הדרך לכתחילה להיות כזה שאינו למדן, אלא הוא מעודד גם את מי שאינו זוכה ללמוד כל כך שגם הוא יכול להיות יהודי כשר, ולא מעמיד את עיקר היהדות על הלמדנות.

גישה זו מבוארת גם במסילת ישרים⁹ בסוף ספרו, שכתב: **זכבר יכול להיות חסיד גמור איש אשר לא יפסק מפיו הלימוד, כמו מי שמפני צרכו הוא בעל מלאכה פחותה**.

וכבר כתב בן בדרשות הר"ן דרוש שישי וז"ל: **זכי יתפתה האדם ויאמר: לא יוכל להשיג זה השלמות כי אם בהכמיה יתירה וידיעת התורה על השלמות**. נשיבתו ונאמר, אין ספק שתלמוד תורה שכרו גדול מאד, עד שאמרו רז"ל ויתר הקב"ה על עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים ולא ויתר על תלמוד תורה. רצה לומר, כי אלו השלושה היו בבית המקדש הראשון, ולא תלה החרבן רק בביטול תורה כאמרו על עזובם את תורתו. ואף על פי כן אני רואה בדברי רז"ל, **שמי שמוסר גופו ונפשו לה' יתברך וחושק בעבודתו, ישנו מדרגה גדולה יותר ממי שיחיה בתכלית החכמה**⁷.

ולגבי ההדרכה המעשית, הנוסחא של מוהר"ן בשתי מלים היא: תורה ותפילה יחד. 'מוהרנ"ת' אמר שרבינו זצוק"ל חיבר יחד הטוב מן הפרושים והטוב מן החסידים, היינו שהפרושים העיקר אצלם הוא התורה הקדושה, אבל מהתפילה הם רחוקים, והחסידים העיקר אצלם הוא התפילה, אבל מהתורה הקדושה הם רחוקים, ורבינו זצוק"ל כללם והיברם יחד, דהיינו לעסוק בתורה ותפילה יחד⁸.

ידיעה אמרתו של מוהר"ן⁹ שאמר: **מה יש לו לאדם לעשות בזה העולם, אין צריך כי אם להתפלל וללמוד ולהתפלל**¹⁰.

למוהר"ן ישנה משנה סדורה ובהירה בענין זה. והענין מתחלק לשנים. א. מהי המגמה הכללית שאליה צריך לשים את פניו. ב. מהי הדרך המעשית שבה יש לנהוג.

בקשר לנקודה הראשונה. הביטוי שחוזר על עצמו הכי הרבה פעמים בכתבי מוהר"ן ותלמידו מוהרנ"ת בקשר לצורתו הנכונה של יהודי הוא: להיות איש כשר. מוהר"ן ז"ל אמר על עצמו: שדרכו בעבודת ה' מילדותו היתה 'שרצה להיות איש כשר כרצונו יתברך'. ופעם התבטא ואמר: 'אני מקנא מאד איש כשר (שקורין ערליכר יהודי), כי נדמה שהולך בן אדם עם דקין וכרכשות ואברים כשאר כל העולם, ואף על פי כן באמת הוא ענין אחר לגמרי, כי איש כשר יקר מאד אשרי לו'.

'איש כשר' פירושו להיות יהודי שמגמתו בעולם היא לעשות את רצונו יתברך ממנו בכל עת ובכל שעה, אין הוא עושה 'עיקר' דווקא מענין מסויים ואפילו חשוב, אלא הוא משתדל לבדוק בכל דבר וענין מה הקדוש ברוך הוא רוצה ממנו, העיקר הכי גדול אצלו זה לעשות את רצון ה', וממילא כל דבר וענין שהוא רצון ה' מקבל את השיבות הראויה לו. בודאי שלימוד התורה יש לו מקום גדול וחשוב מאד במערכת הזו של 'להיות איש כשר', אבל מטרת העל בחיים איננה להיות תלמיד חכם אלא להיות יהודי כשר ועובד ה', ולעשות רצון ה' בכל רגע ורגע, והלימוד הוא רק חלק ממכלול של חיים שלימים שתכליתם היא לעשות את רצון ה', אמנם חלק חשוב אבל עדיין חלק בלבד ולא תכלית הכל³.

ישנה שיחה של מוהר"ן⁴ שנותנת לעיקרון זה ביטוי שנשמע אצל אנשי זמנינו קצת חריף. בשיחתו הידועה שבה הוא מעורר על הצורך ללמוד את כל חלקי התורה ומדריך כיצד לעשות זאת, הוסיף ואמר: **גם אמר לכל יהיה נבהל מזה שהזהיר שצריכין ללמוד כל כך בכל יום, כי גם אם אינו זוכה ללמוד כל כך, אף על פי כן הוא יכול להיות איש כשר באמת**. וגם כבר סיפר מזה שיכולין להיות איש כשר אפילו אם אינו יכול ללמוד כלל, ואפילו צדיק יכולין להיות אף על פי שאינו למדן כלל, רק בעל השגה אין יכולין להיות כי אם כשהוא למדן בגמרא פרוש רש"י ותוספות. אבל איש כשר וצדיק גמור יכולין לזכות אפילו מי שהוא איש פשוט לגמרי, ולא עליך המלאכה לגמור ואי אתה בן חורין להיבטל ממנה' (אבות ב, טז).

כמדומה שביטוי כזה שיכולים להיות איש כשר ואפילו צדיק גם אם אינו למדן (הכוונה שאינו למדן בגפ"ת, אבל לומד שו"ע והלכות פסוקות, אחרת

¹ שבחי הר"ן אות כב.

² שיחת הר"ן אות יד.

³ יש לציין בענין זה ללשונו של רבי צדוק הכהן ז"ל בקומץ המנחה אות כב: 'אין לאדם לשום התכלית ומכוון לאיזה דבר פרטי, כגון להיות נגדר מתאוות, להיות לומד תורה, או לעבודה וכיוצא. ועל זה צווה הנביא כמה פעמים שלא בקשו קרבנות, והקשו המפרשים הלא באמת ציוו? רק רצה לומר שהם עשו התכלית זה לבדו להקריב קרבנות ולעשות מצוות וכמו שנאמר (ישעיה כט, יג) 'זתדי יראתם מצות אנשים מלומדה', וזה לא ציוה וכו', רק התכלית הנרמו והנרצה מכל מצוה הוא כדי לצרף את הבריות, לדעת מה רצון השם יתברך באותו עת מה יעשה ישראל, וכידוע'.

⁴ שיחת הר"ן אות עו.

⁵ ומה שכתוב 'שאינו יכול ללמוד כלל', אין הכוונה לעם הארץ שאינו יודע שום דבר בתורה, אלא הכוונה שאינו למדן בגפ"ת, והנוסח 'שאינו יכול ללמוד' הוא תרגום מאידיש 'הער קען נישט לערנען' שפירושו אינו למדן.

⁶ סוף פרק כו.

⁷ עיין שם שמביא על כך את הגמרא בברכות כ, א על החילוק בין ראשונים שנעשה להם נס ואחרונים לא, אף שהאחרונים היו גדולים יותר בידיעת התורה, משום דרחמנא לבא בעי, והראשונים היו גדולים יותר במעלות הלב. וראה עוד בענין זה בשו"ת משנה הלכות יג, קמט.

⁸ אבניה ברזל אות י.

⁹ שיחת הר"ן אות רפז.

¹⁰ ובשיח שרפי קודש ח"ב סימן פז: 'רבינו אמר פעם: המתנגדים אומרים שהעיקר הוא לימוד התורה, והחסידים אומרים שהעיקר הוא עבודת התפילה, ואני אומר להתפלל ללמוד ולהתפלל'.

קו' זנ"כ"י הישיבות – ברסלב'

בני התורה המקורבים

לאורו של רביה"ק

מוהר"ן מברסלב זיע"א

077-31-40-331

שלוחה: 1	הודעות ועדכונים.
שלוחה: 2	לשמיעת הגליון הנפלא 'הקבצו'.
שלוחה: 3	1 - לשיעורים וכנסים שנמסרו למקורבים. 0 - שיעורי הרב ישראל מאיר גלינסקי שליט"א.
שלוחה: 4	1 - שיחת חברים \ הודעות מאזינים. 2 - להשאת הודעה למאזינים. 3 - לשלוחת 'הליכה עם תורה' - 'חבורת תמימי דרך'. 4 - למענה וייעוץ.
שלוחה: 5	סיפורי התקרבות וראיונות.
שלוחה: 6	1 - פניני ליקוטי מוהר"ן על התורה. הרב שרגא זילברמן: 2 - שיעורים בליקו"מ. 3 - שו"ת ברסלב. 45 - שיעורים מכלל משפיעי אנ"ש. 6 - שיחות ומכתבי מוהרא"ש. 7 - הזוה"ק בלשה"ק. 8 - דברי גדולי ישראל במעלת לימוד עמוד היומי בזוה"ק.
שלוחה: 7	1 - שיעורים ברחבי הארץ. 3 - חברותות ברחבי הארץ. 2 - להשאת הודעה לביקוש שיעור או חברותא.
שלוחה: 8	1 - קוי תוכן נוספים (מרכזיות: ברסלב \ פנימיות התורה \ האמונה). 2 - שירי ברסלב. 3\4 - שירים כלליים. 5 - שירי 'דרשו'. 6 - תיקון הכללי בניגון.
שלוחה: 9	1 - שידור חי.
שלוחה: 0	0 - הודעות קבועות ונחוצות.

אנו רואים שהז"ל תיקנו לנו תפילה קודם הלימוד בכניסתו לבית המקדש, ותפילה לאחר הלימוד ביציאתו לבית המדרש, משום שכדי שהלימוד יביא לידי מעשה הוא צריך להיות עם הגישה הראויה, שעוסק בדברותיו של מקום וכל כוונתו בלימודו הוא לעבוד את ה', ועל כן צריך להתפלל לה' יתברך שיזכה לכה, וגם לאחר הלימוד צריך לצאת ממנו עם תפילה לזכות לקיים את מה שלמד. וזה נקרא אצל מוהר"ן 'להפוך תורות לתפילות', וראה בהקדמת מוהר"ן לספרו ליקוטי תפילות כמה הפליג במעלה זו.

ואף שספרי מוהר"ן מלאים עצות כיצד להתקרב לקדוש ברוך הוא, מכל מקום העצה הכללית שכוללת את כל העצות היא תפילה בהתבודדות על עלייה רוחנית, שכן 'אף על פי שנמצאים כמה עצות טובות בספרי רבינו זכרוננו לברכה, שהם מלאים עצות להתקרב להשם יתברך, אף על פי כן על פי רוב קשה להאדם לקיים העצה בעצמה. על כן העיקר הוא תפלות ותחנונות ובקשות, יהיה איך שיהיה, על כל פנים ידבר בפיו באיזה בחינה שהוא, ויבקש מהשם יתברך תמיד, שיוציא אותו מהושך לאור ויהזירנהו בתשובה שלמה באמת, ואל יתן דמו לו עד שיענהו'¹¹.

וכבר עוררו רבים מגדולי ישראל בכל הדורות על החשיבות של תורה ותפילה הכרוכים יחד, והדברים ידועים ואין צורך להאריך בציטוטים¹².

והדבר המיוחד במשנתו של מוהר"ן בענין זה הוא, שהוא מלמד לא רק שצריך להתפלל, אלא גם איך להתפלל¹³, ועל מה צריך להתפלל. והרבה אנשים שזכו להיכנס ללימוד ספריו הקדושים מתוך ביקוש האמת מספרים שמושגים רבים בעבודת ה' שקודם לכן לא היו בתחום שאיפותיהם כלל, לפתע פתאום הם מוצאים את עצמם מתפללים שיוכו להם.

ה משך אי"ה בשבוע הבא.

אמר רבינו הקדוש: "רציתי שהעניין שלי יתפשט בלבבות האנשים המתמידים בעבודתם כאנשי ליטא!!"

(שי"ז שרפי קודש' זו"ב, סימן נז"ר)

¹¹ ליקוטי מוהר"ן תניינא קא.

¹² וידועים דברי החזון איש שאמר שהשקיע בתפילה כחות לא פחות מאשר בסוגיא קשה. וראה בדבריו הנפלאים של המכתב מאלוהו (ח"ד עמוד 83) בענין ההכרח בחיבור תורה ותפילה, שתורה בלבד בלא תפילה יכולה להגדיל את האנוכיות של האדם, ואילו על ידי תפילה מתבטל האדם לקדוש ברוך הוא.

וראה עוד בשו"ת שבט הלוי (ח"ז סימן א) שמעודד שואל בעל נפש מהורה שמרגיש שעמל התורה לא מאפשר לו להתמסר לתפילה כראוי, ולבסוף כותב: 'אך הגאונים הגדולים והצדיקים האמיתיים זכו שזה וזה נתקיים בידם, וידוע מה שהעידו בשם מרן החת"ם שאמר על עצמו שזכה להתפלל כל תפילותיו ככוונה, ובדמעות, וידוע כזה גם מדודי וקני הגאון הקדוש מוה"י גרינואלד זי"ע אב"ד סאטמר, שמעיינות הדמעות שלו היו פתוחים לעולם וכל תפילותיו בלהט קודש, וכן זכיתי לראות גאונים אמיתיים בהרצת תורה וגם בעסקי ציבור והנהגה, ובכל זאת ממש כל תפילותיהם בדבקות ובהשתפכות הנפש, והקב"ה יתן גם הלקינו עמהם, ויתרכו בנו שעות תפילה כאלה. איכרא יש עוד תקנה להשלים ענין הנ"ל, שיתבודד לפעמים בינו לבין עצמו ורק לנוכח ה' עיניו, וזה על דרך 'קומי רוני בלילה שפכי כמים לכך נוכח פני ה' וגו', והיינו כשהוא רק נוכח פני ה', וזה מסוגל מאד לפני אבינו שבשמים שירחם על נשמתו, ויקבל תפילותו ודמעותו ברחמים, ובדוק ומנוסה הוא אצלינו מנעורינו. ויהי רצון שיתרכו שעות כאלה.

¹³ ראה על כך בשיחה העוסקת בענין 'התבודדות'.

עלון 'המקורבים' ©

ליצירת קשר, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון באימייל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגליון פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331 והשאירו הודעה בשלוחת: 72 או לאימייל:

E0773140331@GMAIL.COM

***

ניתן לתרום (וכן לקבל את הגליון עד לביתכם) דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ! וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחת: 11318 (בכל האופנים יש לציין: עבור עלון המקורבים, וכשהתרומה היא דרך הטל' יש להשאיר הודעה לאחר מכן בקו המקורבים הנ"ל בשלוחת 72 על סך התרומה, ושחיא מיועדת לעלון זה) תזכו למצוות!

***

נשמח לקבל כל חומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימייל הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומיקום עיר! (אפשר שם וכתובת בדו"ם, ולציין זאת), עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

המקור בנים

גליון שבועי לחניכי הישיבות בני התורה המקור בנים לאודן שלי רביה"ק מזהר"ן מברסלב זיע"א